

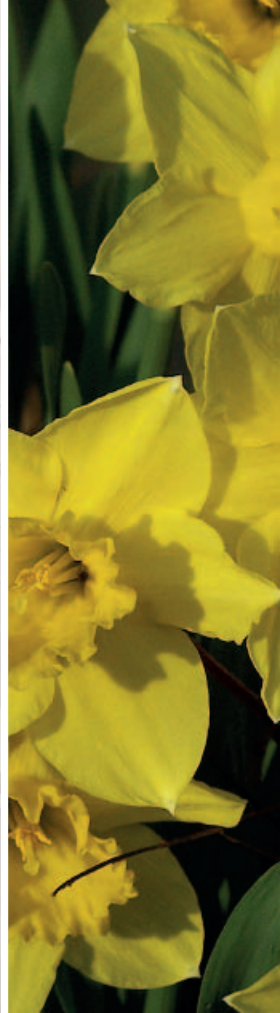
Siriklockan

Frysände pastorats kyrkblad

Svenska kyrkan 
FRYSÄNDE PASTORAT

PÅSKBETRAKTELSE
och så askonsdagen
våra vardags-
verksamheter





innehåll

SIRIKLOCKAN nr 1 2024 *Kyrkblad för Svenska kyrkan i Fryksände, Lekvattnet, Vitsand och Östmark*

Box 52, 685 22 Torsby • info@fryksandepastorat.se • www.fryksandepastorat.se • Ansvarig utgivare: Johan Bonander

Layout: Birgitta Åberg • Omslag: Fågel Fenix, detalj ur diakonstola, broderad av Karin Lövestam Öberg

Tryck: Ramströms Tryckeri AB • Tryckt på klimatkompenserat papper • Upplaga: 4800



- | | |
|---|--|
| 3 KYRKOHERDEN
har ordet | 18 KONFIRMANDJUBILEUM
i Fryksände pastorat |
| 4 KYRKORÅDETS ORDFÖRANDE
har ordet | 22 RECEPT
från köket |
| 5 KRÖNIKA
av Anette Bodinger Larsson | 24 OCH SÅ ASKONSDAGEN
Karin Lövestam Öberg |
| 6 PÅSKBETRAKTELSE
Karin Jansson | 26 ANSLAGSTAVLAN
smått & gott |
| 8 PÅ TURNÉ
med Svenska kyrkan i Wien | 28 KULTURBÄRAREN
Allan Thörnevik |
| 12 VÅRA VARDAGSVERKSAMHETER
i Fryksände pastorat | 29 PÅSKENS GUDSTJÄNSTER
i Fryksände pastorat |
| 14 STORT TACK
till Rune, Roland och Roger | 30 ACT SVENSKA KYRKAN
Fasteaktionen |
| 15 GRAVSKÖTSEL OCH PRISER
info från Kyrkogårdsförvaltningen | 31 FAMILJESIDAN
Fryksände pastorat |
| 16 JULGRANSDANS
i Lekvattnet | 32 FRYKSÄNDE PASTORAT
kontaktuppgifter |
| 17 JULOTTA
i Lekvattnet | |



Dalslänningen som fick en kalsong på huvudet

Det var min vän Joel som tyckte vi skulle välja vårdlinjen, då vi skulle söka gymnasielinje. "Vårdlinjen" sa jag, "varför då?" "Det går så mycket tjejer där", svarade Joel.

Och det gjorde det, på Norra Älvsborgs vårdskola i Vänersborg; blivande tandsköterskor, barnskötare, undersköterskor och sjuksköterskor. På den här vårdlinjen fick vi dubbelkompetens, vi skulle bli utexaminerade såväl som undersköterskor som mentalskötare.

Jag minns att jag sommaren innan jag skulle börja på vårdskolan fick ett städvikariat på Vänersborgs lasarett. Varje morgon då jag skulle fylla skurvatten i hinken stod Agnes där i sköljen, en godlynt kvinna från Grums. Hon rengjorde snabbt och glatt nattens kissflaskor och bäcken.

Det var första gången jag var på en sjukhusavdelning och jag gillade verkligen att prata med patienterna. En patient jag kom att ömma för särskilt var en man från Dalsland, han hade nyligen fått en stroke. Mannen låg på sal fem och honom pratade jag alltid lite extra med. En dag var det extra fint sommarväder och mannen satt ute i korridoren i sin rullstol. "Du kanske vill ut på balkongen" frågade jag, "det är så härligt väder". Och det ville han. Väl där såg jag att solen sken så starkt på mannens kala hjässa så jag gick ut i vitförrådet och sökte något som kunde skydda hans huvud. Till slut grabbade jag tag i ett par kalsonger. De skulle nu fylla sin funktion med sitt vita svalkande tjocka bomullstyg och resårband. "Är det okey att jag sätter de här på huvudet" frågade jag, "de sitter i alla fall kvar". Dalslänningen nickade glatt, nöjd att få sitta i solen.

Efter att jag svabbat och dammat ytterligare några rum kom jag att överhöra en upprörd diskussion ute i korridoren. Personalen funderade på vem i hela friden av dem som hade satt ett par kalsonger uppå 5:2:s huvud. "Jo, det var jag" svarade jag lite förlåtet. "Han ville så gärna ut i solen". "Åh, det var du", svarade de nu leendes och allt blev liksom förlåtet.

Så började skolan och vi fick öva på att tvätta dockor och trä på kläder och hur att förfara med lyft och bäddning och inte minst med bäcken, urinflaskor och uridomer. Jag tyckte jag hade lärt mig så mycket då jag städade där på lasarettet. Jag visste redan hyfsat hur en sjukhusavdelning fungerade.

En dag sa en man till mig där under mitt sommarvikariat, jag kom med min städvagn och han ställde sig framför mig och greppade förtvivlat tag i mina axlar, han sa: "Läkaren säger att jag strax ska dö!" Veckan efter kom jag kom in i ett enkelrum och där låg han nu, stilla. Allt var verkligen jättestilla. Jag smög ut och frågade viskande en av vårdper-

sonalen ute i korridoren, "jo, mannen därinne, är han död?" "Åh, förlåt", svarade undersköterskan, "det har vi glömt att berätta för dig". Mitt första möte med döden som 16-åring var ändå att allt var fridfullt, mannen hade i någon mening "gett sig iväg". Kvar fanns bara ett skal.

Sommaren därpå fick jag jobb som mentalskötare på Restads stora mentalsjukhus. Vi som gick på vårdlinjen fick nu dispens från kravet att vara 18 år fyllda. Restad hade upptagningsområde för större delen av Älvsborg, Dalsland och Skaraborg.

Första arbetsdagen började med ett eftermiddagsspass och det skulle nu bli eftermiddagsfika; en vetebulle, apelsinjuice och en kopp kaffe. Jag tog en vetebulle och ett glas juice och satte mig ned hos ett par patienter vid ett bord, de sken upp och vi pratade på. Kollegerna stod dock kvar inne i köket och blängde konstigt på mig och strax efter fiket fick jag mig en reprimand. "Här fikar vi inte med patienterna!"

Mötet med den psykiatriska vården kom att bli en smärre chock för mig. Varför detta behov av distans, att beskriva patienterna så förklenande, varför denna okänsliga löpbandprincip? Samtidigt väcktes ett genuint intresse att arbeta i psykiatri och direkt efter examen kom jag att flytta till Stockholm. Där kom jag snart i kontakt med läkaren Filipe Costa och fick då möjlighet att vara delaktig i uppbyggandet av Filipe Costas socialpsykiatriska projekt, Skarpa-projektet. Det var nydanande då och det är nydanande än idag.

Det kom att bli hela 15 år i psykiatri för mig innan jag så småningom – inkluderat en period inom socialtjänsten – kom att bli präst.

I efterhand är jag så tacksam för åren inom psykiatri. Jag lärde mig så mycket. Inte minst lärde jag mig om reell utsatthet men kanske mest om ärlighet och om att vara sann. Människor som kämpar med en psykosproblematik har i regel de allra mest finstämda känslspröt för sant och osant. Av dem har jag lärt mig det mest väsentliga i att vara människa. Att söka vara sann och att alltid eftersträva sannhet. Där, i det sanna, finns även en bro i var och en av oss in i det andliga, in i den famn Jesus öppnar mot oss: "Kom", säger Jesus, "kom jag finns här – endast sanningen kan göra dig fri!"

Johan Bonander, kyrkoherde



Varför ser du flisan i din broders öga men märker inte bjälken i ditt eget öga? *Matteus 7*

Det är så lätt att döma andra, hur de ser ut och hur de är. Men ibland måste man också vända blicken inåt och rannsaka sig själv.

Är jag verkligen så perfekt som jag tycks tro mig vara? Och vad vinner jag på att fälla kommentarer om andras yttre och göromål.

Att jag är stor och tjock, det är ingen hemlighet och något som jag absolut inte sticker under stol med! Men jag bär det själv och blir ständigt medveten om detta när man passerar en spegel och hoppar till.

Vem i all sin dar var detta? En tjock gubbe med grått skägg och lika dålig täckning som ett Tele2-abonnemang på hjässan.

Men så rättar tanken till sig och man inser att det är ju jag. Och man hastigt tänker – oj, oj, detta skulle man allt ha gjort något åt! Men lika hastigt som den tanken kommer, lika hastigt försvinner den samme.

Men så ibland inträffar det saker som man inte är förberedd på. För en tid sedan var jag i en affär i Torsby och en för mig okänd dam med rullator säger till mig:

”I vilken månad är du då?”

Ja, vad svarar man på det? Jag log vänligt och gick därifrån. Men dessa ord etsade sig fast i hjärnbarken och då och då kommer dessa ord upp till ytan, och de gör lite ont i trakten av mitt hjärta.

För man blir allt lite ledsen när okända äldre damer med rullator faller sådana kommentarer. Visst det kan vara på skoj man uttrycker sig så, men vem vet sanningen bakom, och hur landar dessa ord i mottagarens öron?

Nej, ibland är det nog klokt att tänka på vad det står i Matteus 7 ”Varför ser du flisan i din broders öga men märker inte bjälken i ditt eget öga”. Ja, ja, allt bleknar med tiden ...

Nu går vi mot våren och när detta nummer av Siriklockan kommer ut är det snart påsk. Det är en tidig påsk i år, den näst tidigaste den kan vara. Som tidigast kan påskdagen infalla den 22 mars, sist den inföll då var år 1818 och nästa gång det inträffar är år 2258 och då är varken jag eller damen med rullator kvar i livet.

Jag skulle gärna vilja att ni besöker våra kyrkor under påsk och är med på de gudstjänster som ges. Ur kyrkligt perspektiv och min personliga åsikt så är det den vackraste av högtider. Särskilt vacker tycker jag skärtorsdagens gudstjänst är, man kommer aldrig så nära sin tro som just i den.

Allt gott önskar jag er

Roger Ericsson, kyrkorådets ordförande



Bilden är tagen långfredagen 2023 i Östmarks kyrka.



Anette Bodinger Larsson,
journalist, hobbykrukmakare
och prästfru är Siriklockans
krönikör.



Summan kummar

Text och foto: Anette Bodinger Larsson

Nu har det gått snart två månader sedan utsikten över Värmlands djupa skogar byttes ut mot en mäklarvy stormigt hav.

Jo, vi ser faktiskt havet från vårt hus, om man ställer sig på tå och kikar ut genom takfönstret. Till sommaren är det kört för då kommer grönskan i Botaniska trädgården att skymma vågorna.

Förutom havet och den medeltida omgivningen i Visby finns det många saker som påminner om Torsby. Trevliga människor till exempel. För vi har kommit till en plats med snälla människor som gillar hundar. Fram till dags dato har vi inte blivit nekade att ta med Wåfflan på en enda restaurang. Och vädret, ja det har varit vargavinter även här, med Gotlandsmått mätt. Snö och minusgrader var och varannan dag. Och vi som drömde om en grön vinter, men tji fick vi. Det fick vi faktiskt även när vi flyttade till Torsby. Då drömde vi om vita, kalla vintrar men två jular fick vi fira utan snö. Det blir aldrig riktigt som man tänkt sig.

Gutamålet

Vad gäller dialekten så pratar jag alltmer dalmål. Gutamålet är nära besläktat och gör det lätt att halka in i barndomens

tonmelodi. Och mannen får höra att ”det är trevligt med en präst som pratar bred värmländska”. Lite roligt eftersom många i Värmland tyckte att vederbörande pratade stockholmska. Allt är lugnt och fint här på ön men visst kan vi sakna alla glada människor och mötesplatser i Fryksände. Och jag kan avslöja att vi var mäktigt stolta när Torsby kom upp som resmål i ”På Spåret”. Tiden i norra Värmland ligger på ett varmt ställe i våra hjärtan och vi ser fram emot att komma på besök i sommar.

Till dess, allt gott och glöm inte att *Summan kummar me sol kummar yvar hällmark u stain, yvar förfädas bain, yvar martall, yvar ain.*

Eller för den som inte har riktigt kläm på gutamålet: *Sommarn kommer med sol, kommer över hällmark och sten, över förfäders ben, över martall och en.*

I Värmland kommer sommaren snarare över gran och tall men det spelar mindre roll. Sommar blir det både på Gotland och i Värmland och den är lika efterlängtdad både här och där.

Påsk- betraktelse

Text: Karin Jansson Foto: Birgitta Åberg

”På långfredagen spelas ondskans drama upp i koncentrerad form. En oskyldig döms till döden, och det är inte vilken oskyldig som helst utan Gud själv. När vi ser hans plåga så vet vi att Gud förstår hur människor kan lida. Guds kärlek är så uthållig att Gud går ända ned till botten av det onda, ända till själva döden. Men detta är inte bara ett lidande som vårt lidande. Framför allt är det ett lidande för oss. Långfredagen handlar om förlåtelsen, och Jesu död är tecknet på att Gud låter sig drabbas av det onda utan att slå tillbaka mot oss som gjort ont.

När en människa ger förlåtelse innebär det att hon avstår från sina krav på gottgörelse. Det innebär att det ondas utbredning stannar av, eftersom människan avstår från att föra det vidare som hämnd. Men detta är sällan något man gör lättvindigt, eftersom man själv får bära all smärta och alla konsekvenser av det onda.

På samma sätt kostar förlåtelsen lidande för Gud, eftersom Guds älskade skapelse blir fördärvad. Jesu lidande är Guds synliga smärta inför vad som händer i världen. Gud kräver inte gottgörelse och rättvisa när vi gör fel., trots att vi brutit med det goda syftet med Guds värld. Allt det onda drabbar istället Gud själv. Guds rättvisa är att Jesus tar på sig ondska och orättvisa, det som annars hade kunnat komma över oss som straff och smärta.

På vår lott kommer istället förlåtelse, och människan går skadelös ur det ondas drama. På grund av korset är Guds förlåtelse villkorlös. Vi behöver inte förtjäna den på något sätt. Förlåtelsen finns en gång för alla – eftersom Jesus dött en gång för alla. Korset är som en åskledare som leder ut ondskan ur världen. Därför är korset centrum i den kristna tron.”



Denna text av nuvarande ärkebiskop Martin Modéus återfinns i hans bok "Tradition och liv (Verbum år 2000) i kapitlet om långfredagen.

Hur ska vi få stopp på krig? Hur ska det bli fred? Hur startar en respektfull förhandling? Dessa tankar upptar mycket av mina vardagstankar. Krig tar väl aldrig slut av sig själv på ett bra och rättvist sätt. Allt känns så förödande kostsamt. Enskilda liv och folkslag dödas, fungerande samhällen förstörs till grus och aska. Av allt hos människan tycks det barbariska få störst utrymme. Det måste få ett STOPP.

Det måste gå att hålla FRED. Vi vill vara människor fullt ut så som Gud tänkt och skapat oss. Att vara människa är väl något mjukt och skört, något varmt och levande – inte hårt, oförsonligt, aggressivt.

Jag läser Martin Modéus långfredagstext om och om igen – och ber dig göra detsamma! Läs den med vårt världs läge för ögonen. Låt oss be en stilla bön att hämndspiraler bryts, att försoning får ske. Vi har en fredsmäklare i Jesus Kristus. Och Han Lever!

Gud välsigne oss! Präst-Karin





På turné med Svenska kyrkan i Wien

Text och foto: Håkan Larsson

Redan under fastetiden ifjol blev jag tillfrågad om jag som svensk riksspelman ville resa till Wien, kommande midsommar, för att spela värmländsk folkmusik för utlandsboende medlemmar i Svenska kyrkan.

Drottning Silvias församling i Wien är en del av Svenska kyrkan i Utlandet, och ingår i ett geografiskt arbetsområde som sträcker sig över fyra länder – Österrike, Tjeckien, Slovakien och Ungern. Det till ytan stora pastoratet leds sedan 2018 av kyrkoherde Peter Styrman. Som kyrkoherde har Peter Styrman god hjälp av sin hustru, Katharina Hieke, som har befattningen assistent och kyrkomusiker i församlingen. – Som väl är bekant för de flesta har Peter och Katharina tidigare haft anställningar som präst respektive organist i Fryksände pastorat.

Varje år gör kyrkoherde Styrman ett antal resor inom sitt distrikt, och han håller gudstjänst i de lokala församlingarna vid minst två tillfällen per termin. Under den planerade resan i midsommarhelgen 2023 var det den västra delen, det vill säga Tjeckien och Österrike, som skulle få besök.

Jag blev både överraskad och ödmjukt tacksam över erbjudandet att få medverka som spelman i fyra gudstjänster på lika många dagar och platser i Centraleuropa, och givetvis lämnade jag ett jakande svar. Men så, i påskveckan fick jag en blodpropp som var nära att kullkasta alla planer och förhoppningar. Turligt nog fick jag snabb och god akutsjukvård och snart var den överhängande krisen avvärjd, och jag ser det som en nådegåva att min fortsatta rehabilitering gick så bra att resan till Wien blev genomförbar, så som planerat. Avresan skedde på onsdagen i midsommarveckan, med flyg

från Gardermoen i Norge. Sedan blev jag välkomnad av Peter Styrman som mötte mig på flygplatsen i Wien. Efter en presentation av Svenska kyrkans lokaler, fick jag som gudstjänstbesökare delta i en traditionell vespermässa. Det var en trevlig överraskning att Katharina hade valt att spela den svenska psalmen 74 ”Du som gick före oss” med en alternativ melodi som jag hade komponerat året innan.

Efter vespermässans slut gjorde vi oss klara för en lång bilfärd. Vi, det var Peter och församlingens volontär Nadja, och så jag. Resan gick mot nordväst och efter 33 körda mil var vi framme i den tjeckiska huvudstaden Prag. Vistelsen på det förbokade hotellet var utmärkt och efter frukosten, påföljande dag, fanns det tid för ett besök i den gamla stadens centrum. Vi kom i läglig tid för att kunna iaktta timslaget elva vid rådhusets astronomiska ur från 1400-talet, och vi hann även att göra en kort promenad längs den välbekanta Karlsbron innan det var dags att förflytta oss med bil till den svenska ambassaden som är belägen i stadens västra del. Från ambassadens parkeringsplats kunde vi promenera upp till Pragborgen samt titta in i den magnifika Vitus-katedralen. Utsikten därifrån, ut över den stora stadens tusentals tegeltak, var helt betagande!

På angivet klockslag inleddes gudstjänsten på den svenska ambassadens terrass. Med hjälp av Peter som ackompanjerande på gitarr, fick jag spela munspel till gudstjänstens



Det vackra kyrkorummet som nyttjas av Drottning Silvias församling i Wien.



Efter friluftsgudstjänst och påföljande buffé på Svenska ambassadens terrass, fick jag spela mina munspelslåtar som underhållning medan gästerna minglade.



"Schloss Hellbrunn" är välkänt för sitt "Wasserspiele"

Pragborgen med Vituskatedralen, sedd från Karlsbron.

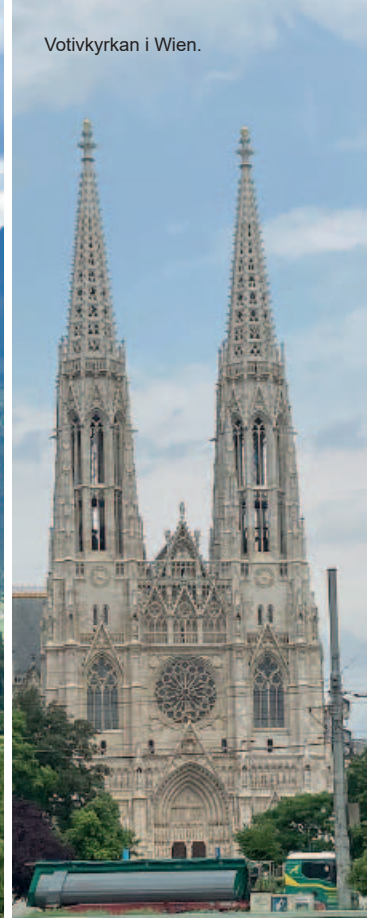


På torsdagsförmiddagen den 22 juni lämnade vi hotellet och tog en buss ner till Prags gamla centrum.





Plöschberg, alptoppar.



Votivkyrkan i Wien.

psalmer. När akten var avslutad bjöd ambassadören på buffé, och under det påföljande kaffe-minglet fick jag sitta under ett skyddande solparasoll och spela mina munspelslåtar. – Temperaturen var kanske den största utmaningen, för det var sällan mindre än trettio grader i solen.

Gudstjänsten och spelningen i Prag var nog den mest fantastiska upplevelsen under min resa, även om de kommande besöksorterna skulle visa sig ge likaledes fina minnen, men av annan karaktär. Vi blev inte kvar på ambassaden allt för länge, för nu stundade ännu en lång bilresa, denna gång söder ut. Dagsetappens mål var den lilla staden Kaplice i södra Tjeckien, och övernattnig på hotell Corona.

Nyvaken som jag var på midsommaraftonens morgon, innebar den lantligt tjeckiska hotellfrukosten en spännande upplevelse. Allt var väl tillrett och rikligt tilltaget, men jag hade svårt att förstå innebörden av vad som stod på respektive maträtters etiketter. Nåväl, bilresan fortsatte och ett stycke in i Österrike kunde jag ana alptoppar som reste sig över horisontlinjen. Framåt lunchtid var vi framme i Salzburg. Även här hade vi tid för en promenad, och vi gick ett stycke längs floden Salzach i stadens centrum. Därefter gjorde vi en förflyttning till slottet Hellbrunn i stadens södra utkant. Nadja och jag hann att gå en rundtur i slottets berömda vattenpark från 1700-talet, samtidigt som Peter förberedde gudstjänsten i slottsparkens yttre grönområde.

Församlingen i Salzburg hade en annorlunda sammansättning än den som jag hade mött i Prag. Här var det större inbördes åldersskillnad, och det var påtagligt många barnfamiljer som deltog. Efter friluftsgudstjänsten blev det dans- och ringlekar kring den lilla midsommarstången som några församlingsbor hade gjort av hassellöv. Dansen anfördes av kyrkoherden, och han lärde ut att den välbekanta visan

”Prästens lilla kråka” har ett historiskt ursprung med texten ”Prästen skulle åka, spände för en kråka, ingen hade han som körde...”

Ett stenkast från platsen där vi firade gudstjänst, spelade, lekte och hade gemensam picknik i gröngräset, stod den välkända glaspaviljongen som hade använts vid inspelningen av filmen ”Sound of Music”. Under den fortsatta bilfärden söder ut tänkte jag på filmens välklingande musik. Resultatet blev att jag fantiserade ihop en ”Svensk spelmansvals från Salzburg”, med musikalisk doft av ”Edelweiss”. Vi for fram längs snabba motorvägar genom en östlig utlöpare av Alperna. Även om vi passerade många tunnlar gick motorvägen ofta ute i det fria, bitvis uppe på 1250 meters höjd och med fascinerande men nackbrytande vyer utanför bilrutorna. Mot aftonen kom vi fram till nästa etappmål, värds huset Plöschberg – vackert beläget i en alpsluttning, ett stycke utanför staden Klagenfurt.

På midsommardagens morgon låg det dimma i dalen nedanför, men när den hade lättat var utsikten anslående vacker. En kartbild i frukostmatsalen förkunnade att flera av alptopparna i horisontlinjen var högre än vår svenska stolthet, Kebnekajse.

Medan Peter förberedde ett altarbord ute på terrassen hördes klangen av en kyrkklocka nerifrån byn Köttmannsdorf på dalgångens botten. Gudstjänstbesökarna denna dag var i medelåldern och äldre, och vid den gemensamma festmåltiden efter gudstjänsten blev det många trevliga samtal runt



I anslutning till platsen där jag spelade stod den välkända åttkantiga glaspaviljongen som var med i filmen "Sound of Music".



Interiör i Stefansdomen.



Rundvandring i Wien, på väg mot Stefansdomen.



Prag, svenska ambassadens utsikt.



Efter friluftsgudstjänsten i Salzburg blev det "svensk" ringdans kring midsommarstången, picknick och musikunderhållning.

borden. Matsedeln, som var skriven på dialekt, var svårtolkad även för tysktalande gäster. Jag fick emellertid god hjälp av en äldre herre, en infödd ortsbo som hade varit gift med en svensk kvinna, och han talade god svenska. Efter den rustika måltiden, tillagad av förträffliga lokala råvaror, inleddes ännu en lång bilresa. Denna gång gick färden mot nordost och åter till Wien.

Väl framme i Wien blev jag inkvarterad på ett trevligt pensionat, inrymt på femte våningen i ett gammalt stenhus. Peter följde mig till den närbelägna U-Bahn-stationen Alser Strasse och instruerade mig hur jag skulle färdas kollektivt på egen hand. Nästa morgon, söndagen efter midsommardagen, begav jag mig till Svenska kyrkans lokaler på Gentzgasse, två hållplatser i nordlig riktning. Här föll det sig naturligt att ta del i det pågående förberedelsearbetet inför eftermiddagens festhögmässa. Många församlingsbor var engagerade, och tillsammans bar vi ut stolar och bord på innergårdens stenlagda markyta, och sedan förberedde vi den traditionella midsommarstången.

Byggnaden som Svenska kyrkan huserar i är mycket gammal och har en gång i tiden tillhört ett kloster. Församlingens kyrksal, en halvtrappa ner från entrén, har tidigare varit munkarnas bönerum. Här skulle vi nu fira svensk högmässa. Jag fick tillfälle att spela flera låtar under gudstjänsten, och det kändes extra hedersamt att som kyrkvård från Fryksände få förtroendet att dubbla den ordinarie kyrkvården och assistera under nattvarden.

Utgångsmarschen innebar en speciell upplevelse. Nu anslöt Peters och Katharinas fiolspelande dotter Christina, och även församlingens kyrkvård som sedan många år är anställd stråkmusiker i Österrikes radiosymfoniska orkester. Tillsammans spelade vi Äppelbo gånglåt innan vi

framförde ett traditionellt midsommarpotpurri ute på innergården. Festligheterna fortsatte med svensk sommarbuffé, mingel och god samvaro, varvat med värmländska spelmanslåtar på munspel.

Det var så planerat att jag skulle stanna kvar i Wien, ytterligare ett par dagar, för att jag skulle få tillfälle att se mig om i den stora staden. På måndagens förmiddag gjorde jag ett återbesök hos vännerna i Svenska kyrkan, innan jag på egen hand orienterade mig i närområdet kring mitt pensionsboende. Senare på kvällen blev jag utbjuden av vännerna Katharina och Peter, till en middag på ett värdshus i stadens nordvästra utkant.

På tisdagens förmiddag hade jag stämt träff med församlingsmedlemmen Arne – en trygg norrlänning som under mer än femtio år har bott och verkat i Wien, mestadels som reseledare och turistguide. Han har också varit medlem i den svenska Wien-församlingens kyrkoråd, och under vår heldag tillsammans kunde vi dryfta många angelägna frågor av gemensamt intresse. Men framför allt fick jag en eminent guidad visning, och under den minnesvärda dagen fick jag se det mesta av det bästa i Wien. – Vår rundvandring avslutades med ett besök i den magnifika Stefansdomen.

Under onsdagen företog jag min hemresa. Peter Styrman skjutsade mig till flygplatsen, och på Gardermoen blev jag upphämtad av Ragnhild, min sambo. Eftersom jag fyllde år just den dagen överraskades jag med en festlig matsäcksmåltid som vi avnjöt på hemvägen, vid Nes kirkeruin i Vormsund. Med de blånande skandinaviska bergen i bakgrunden tänkte jag på ordspråket "borta bra men hemma bäst".

– Samtidigt är jag mycket tacksam över allt det som jag har fått se och uppleva under min minnesrika rundresa och vistelse i Wien med omnejd!



Våra vardagsverksamheter

Text: Karin Jansson Foto: Karin Jansson och Elna Österhof

I Fryksände pastorat finns något för alla. Här är några av alla de verksamheter vi erbjuder. Vi träffas och trivs tillsammans. Välkommen med du också!

Kaffe & prating

I Lekvattnet är det trivsamt på "Kaffe & prating". Där blir det gärna sång och spel till kaffet med hembakta, goda bullar och kakor, prat och skratt, högt och lågt men också utrymme för dagsaktuella saker som upprör eller berör. Öppet för alla, drop-in/drop-ut. Ingen föranmälan, inga krav, ingen kostnad. Tisdagar jämna veckor kl. 14-15.30. Märklig egentligen – att i glesbygd är det lätt att komma nära.

Välkommen hälsar präst-Karin 070-280 71 94. Vi hämtar dig gärna om du behöver skjuts.

Vitsands syförening

Roligt och rörligt (men inte rörigt) är det på syförenings-träffarna i Vitsands kyrka. Sitt-gympa med Inga-Greta och kaffe med dopp ger kraft till pyssel, prat och handarbete. Målet är trivsam gemenskap på hemmaplan och stöd till internationellt hjälparbete på bortaplan.

Adventsauktionen inbringade drygt 17 000 kr till Acts livsavgörande insatser! Nu närmast är det Fastefesten som är i fokus: tisdagen 19/3 kl. 18.00 i Vitsands kyrka. Vi bjuder

på härlig musik och en glad kväll med auktion, brödbord och lotterier. Det vore väldigt roligt om just Du ville komma! Kontakt: Berit 070-628 02 46, präst-Karin 070-280 71 94.

Trivsamma Träffpunkten

– När deltagarna kommer till träffen oavsett om det är minus 30 grader ute eller isbanor på gatorna, då är det ett bevis på en lyckad verksamhet, säger Anders Halle Halvarsson som leder och ackompanjerar "Träffpunkten", en öppen grupp för alla som vill vara med. Det är tisdagar kl. 10.30-12 som gäller och man samlas i Gillestugan, en trappa ner på församlingshemmet i Torsby. Tid att bara träffas och prata med varandra, ett enkelt fika och så allsång med kända låtar.

Jag fotade gänget som samlats för dagen och frågade vad det är som lockar? Svaren kom snabbt:

– Gemenskapen, att få träffas, att få sjunga, att få diskutera olika ämnen, höra andras åsikter, lyssna på musiken, lära sig bättre svenska. Det kan vara dubbelt så många som samlas, men just idag var det: Maj-Lis, Marit, Marianne, Ingrid, Margit, Lina, Veine, Monika, Irene, Bror, Siw och Halle.



Träff-
punkten



Vitsands
syförening





Adventsljusstake skänkt till Östmarks kyrka

Roger Ericsson, välkänd Östmarksprofil och ordförande i kyrkorådet skänkte lagom till advent en adventsljusstake till Östmarks kyrka, smidd av torsbysmeden Bror Bäckström

Rune Mattsson avtackades som kyrkvärd

På fastlagssöndagen den 11 februari avtackades Rune Mattsson i sin roll som kyrkvärd i Fryksände kyrka. Efter gudstjänsten vidtog avtackningen i Sirisalen i församlingshemmet där Rune även höll ett tacktal. *Tack Rune för allt, du har varit en klippa!*
Johan Bonander

Skiss på Vitsands kyrkas altartavla skänktes

Vitsands församling tackar för en gåva från Roland Nilsson, en skiss gjord av Olle Hjortzberg inför hans arbete med altartavlan i Vitsands kyrka. En intressant och mycket fin tavla. *Tack Roland!*



Gravskötsel och priser

Avgifter för gravservice 2024

Grundskötsel och plantering 895 kr

- Plantering av sommarblommor där kyrkogårdsförvaltningen väljer blommor.
- Plantering och bevattningslåda ingår i avtalstiden.
- Byte av jord, byte av sugfilt till planteringslådan.
- Ogräsrensning, vattning, vissna blommor i vas tas bort.
- Trimning och puts av gräs runt sten och rabatt.
- Enkel justering av gravsten.

Grundskötsel 675 kr

För dig som planterar egna blommor men vill ha hjälp med skötseln.

- Plantering och bevattningslåda ingår i avtalstiden.
- Byte av jord, byte av sugfilt till planteringslådan.
- Ogräsrensning, vattning, vissna blommor i vas tas bort.
- Trimning och puts av gräs runt sten och rabatt.
- Enkel justering av gravsten.

Plantering 220 kr

OBS! Gäller endast där tidigare avtal om grundskötsel finns.

- Plantering av sommarblommor där kyrkogårdsförvaltningen väljer blommor.

Vinterkrans 154 kr

Risning av gravrabatt 66 kr

Gravljus 85 kr

Morsdagsros 105 kr

Snittblommor 212 kr

Penseér 17 kr/st

Klockljung 83 kr/st

Stentvätt 500 kr/st

Kontaktuppgifter kyrkogårdsförvaltningen Frysände pastorat

Postadress: Box 52, 685 22 Torsby

Tel: 0560-272 07, 0560-272 25

E-post: fryksande.pastorat@svenskakyrkan.se

Besöksadress: Kyrkogatan 26, 685 30 Torsby



Julgransdans 6 januari på Hemgården i Lekvattnet



100 år



Alev Nilsson 100 år!

Den 12 december fyllde Alev Nilsson 100 år, Fryksände pastorat och Torsby pingstförsamling uppvaktade Alev på Fridhem på Lövenstrand. Alev föddes i Brattfors utanför Vitsand, Alev och maken Wiktor byggde hus i Björbysäter, där de fick fem barn, Kenneth, Rolf, Maud, Ingegerd och Anne. De fick 12 barnbarn och 28 barnbarnsbarn. Alev arbetade på sjukhuset som biträde hela livet, där hon trivdes.

– Åh, där kommer hon som lägger kuddarna så gott, sa patienterna, berättar Alev. Överläkare Linddahl var chef. Alev drev även modeaffär, Lövens modeaffär. Hur blir man då så gammal?

– Man ska umgås med varandra svarar Alev. Mat och dryck då?

– Ät det mesta, svarar Alev och drick mycket kaffe. Man ska leva en dag i sänder, inget och ingen är perfekt, vi har alla våra brister. Vi har att leva i Herrens nåd.

Den 3 februari somnade Alev in.

Johan Bonander

act
Svenska kyrkan



150 ÅR AV INTERNATIONELLT ENGAGEMANG

Vi lever alla under samma himmel, med samma rättigheter till ett värdigt liv. Sedan 1874 har vi fört denna kamp för och tillsammans med människor som lever i utsatthet över hela världen. I ryggen har vi världens största allians av kristna kyrkor, ACT-alliansen. De ger oss möjligheten att verka långsiktigt, men också att agera snabbt vid katastrofer och krig.

Vi tar med oss våra 150 år av erfarenheter när vi möter dagens och morgondagens utmaningar.

VAR MED DU OCKSÅ – BLI MÅNADSGIVARE!



tryggt
givarnde
givarerige

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

svenskakyrkan.se/act



Julotta i Lekvattnet

Så här fin kan en julotta bli med hjälp av många goda krafter.

Morgonpigga familjen Strandberg som den heliga familjen: Reino, Malin, Henrik och Elis, herdarna Arne och Mattias och ängeln Anders "Gabriel" Nilsson. Vacker sång framfördes av Johan, Siri, Erik, Sabine och Pelle. Och finalen var det gemytliga kyrkkaffet i Skoterstugan uppe på berget, eld i braskaminen, snövallar runtomkring - det blev en God Juldagsmorgon i Lekvattnet. Tack till ALLA som bidrog!

Frid hälsar glad präst-Karin!





1953 års konfirmander i Fryksände 2023

Övre raden: Karin Lövestam Öberg, Alf Holmberg, Gösta Karlén, Kjell Westh, Johan Bonander, Gösta Bredsberg, Rune Eriksson, Gunnar Lundberg, Karl Evert Svensson, Rose-Marie Stenmark.

Nedre raden: Lennart Uppvall, Laila Mattsson, Gunnel Jansson, Ulla Larsson, Berit Larsson, Gunnel Frykestam, Bengt Olsson.

1963 års konfirmander i Fryksände 2023

Övre raden: Anita Persson, Karl-Gustav Nordqvist, Kenny Olsson, Kennet Pettersson, Anders Larsson, Tommy Westh, Jan Persson, Jan-Erik Eriksson, Jan Erik Sohl, Arne Kvarnlöf, Nils-Erik Nilsson, Conny Lindh, Per Bergman, Leif Sundberg, Kerstin Olsson.

Mittesta raden: Karin Lövestam Öberg, Laila Wikström, Birgitta Bood, Siv Grönberg, Anna Katarina Uppvall, Kerstin Rosenkilde, Folke Säterberg, Sven Ottosson, Johan Bonander, Gudrun Kvarnlöf, Monica Olsson, Yvonne Holen, Anne Johnsson, Inga Lindtröm, Lena -Märit Ryen, Berit Berglund, Ann-Britt Sanberg, Rose-Marie Stenmark.

Nedre raden: Inger Wallenborg, Gun-Britt Nilsson, Ingvor Fryklund, Lisette Lindenström, Marita Karlsson, Krister Persson, Inger Bergkvist, Mona Dahlberg, Irene Albinsson, Sigrid Olsson, Asta Olovsson Persson, Lena Rattfält.





Foto: Yderstigs Bild



1973 års konfirmander i Fryksände 2023

Övre raden: Karin Lövestam Öberg, Leif Karlsson, Jan Olsson, Lars Wikström, Ulf Frykedal, Johan Bonander, Mats Andersson, Hans Rinsbo, Lars Kvarnlöv, Håkan Sandberg, Tomas Persson, Rose-Marie Stenmark. Nedre raden: Madelen Karlsson, Carolin Karlsson, Annika Lindström, Lisbeth Henriksson, Anne Bäckström, Asta Persson, Kikki Velandar, Ann-Marie Kvarnåsen Bonils.

1973 års konfirmander i Östmark 2023

Övre raden: Hans Grahn, Jan-Olov Einarsson, Conny Jansson, Jonas Bodinger Larsson, Thomas Jonsson, Per-Arne Olsson. Nedre raden: Inger Arvidsson, Berit Arvidsson-Persson, Lena Svensson, Ingela Johansson, Krister Näslund (infälld).





1963 års konfirmander i Östmark 2023

Margareta Hedlund, Lennart Jonsson, Jonas Bodinger Larsson, Göran Eriksson, Ingalill Nilsson.

1953 års konfirmander i Östmark 2023

Ulla-Lena Tomasson, Jonas Bodinger Larsson, Inger Eriksson, Inger Sundquist (infälld).





Foto: Yderstigs Bild



1953, 1963 och 1973 års konfirmander i Vitsand 2023

Övre raden: Lena Nalmo, Holger Henriksson, Tomas Gustavsson, Svante Syversen, Karin Jansson, Börje Nilsson, Gunnar Olsén, Jan Christer Bergkvist, Alice Hedström. Nedre raden: Annmarie Larsson, Bodil Westerberg, Margareta Gundh, Ingrid Johansson, Ann Catrine Jansson, Harriet Westin, Anita Jarnulf.

1953, 1963 och 1973 års konfirmander i Lekvattnet 2023

Övre raden: Tore Nordin, Peter Jansson, Anders Nilsson, Karin Jansson, Åke Johansson, Kjell Åke Persson, Yngve Johansson. Nedre raden: Annelie Verme, Gerd Rådström, Inga-Märta Bernerfalk, Ulla-Britt West.





Fisksoppa

En lättlagad, god fisksoppa med lax och torsk med en doft av saffran. Receptet är för 4 personer.

INGREDIENSER

300 g torskfilé
300 g laxfilé
1 purjolök
1 gul lök
2 morötter
1 broccoli (250 g)
1 fänkål
en klick smör
1 paket saffran
1 msk tomatpuré
1 tsk timjan
1,5 dl vitt vin (matlagningsvin)
7dl fiskbuljong (vatten + fond eller tärning)
3 dl vispgrädde
2 dl crème fraiche
150 g skalade räkor
salt och peppar
dill

Gör så här:

Skär fisken i 3 cm stora kuber. Skala och hacka den gula löken. Skölj och strimla purjolök och fänkål. Hetta upp smöret i en kastrull och fräs lök, purjolök och fänkål med saffran, timjan och tomatpurén under omrörning i ca 2-3 min.

Tillsätt vinet och låt det sjuda nån minut. Riv morötterna grovt och tillsätt dem tillsammans med vatten, fond (el. buljongtärning) och grädde. Låt soppan sjuda under lock i ca 10 min.

Smaka av med salt och peppar. Tillsätt fiskbitarna och de små brocolibuketerna tillsammans med crème fraiche och låt soppan sjuda ytterligare i ca 4-5 min. tills fisken och broccolin är klar. Tillsätt räkor och dill och smaka av.

Smaklig måltid! Anna-Karin



Grahams-bullar

Är ett favoritbröd, gott och enkelt att göra och går utmärkt att frysa in.

INGREDIENSER

50 g jäst
5 dl mjölk
75 g smör eller margarin
1 tsk salt
1 tsk brödkryddor
1 dl sirap
5 dl grahamsmjöl
8-10 dl vetemjöl

Gör så här:

Smula ner jästen i en bunke. Smält smör/margarin i en kastrull och tillsätt mjölk, värm till 37 grader (fingervarmt). Häll degvätskan över jästen och rör om tills den lösts upp. Rör sedan ner salt, brödkryddor, sirap och arbeta ner grahamsmjöl och vetemjölet lite i taget tills du får en smidig deg. Låt degen jäsa under bakduk i 40 minuter. Dela degen i ca 15 bitar som du formar till bullar. Låt jäsa på plåt i 30 minuter och grädda sedan i 8-10 minuter i 220 grader.

Lycka till! Anna-Karin



Maränggrulltårta

En god och snabbakad marängtårta med lemoncurd och hallon som är söt, frisk och syrlig.

INGREDIENSER

Maräng:

5 äggvitor
225 g strösocker
35 g riven kokos

Fyllning:

Lemoncurd
300 g vispgrädde
2 tsk vaniljsocker
200 g hallon

Gör så här:

Sätt ugnen på 160 grader över/undervärme och klä en plåt med bakplåtspapper. Vispa äggvitorna till ett fast skum och tillsätt sedan lite strösocker i taget under konstant vispning på hög hastighet. Vispa till en blank maräng. Vänd sedan ner riven kokos. Bred ut marängen på bakplåtspapperet. Grädda mitt i ugnen i ca. 20 minuter, tills den fått en gyllene färg. Tag ut och vänd upp på ett nytt bakplåtspapper och drag försiktigt bort det pappret som sitter fast i botten, låt svalna.

Fyllning: Vispa grädde och vaniljsocker fluffigt. Bred lemoncurd på marängen och bred sedan grädden över. Strö över hallon. Rulla marängen från långsidan till en lagom tight rulle. Pudra över lite florsocker.



OCH SÅ ASKONSDAGEN!

Text och foto: Karin Lövestam Öberg

- Är det någon högtid i kyrkan som är särskilt viktig för dig? Så frågade Migrationsverkets utredare en av våra konvertiter, en kille som hade lämnat islam och blivit kristen.
- Ja, julen för då föddes Jesus Kristus. Och så askonsdagen.

Jag var med vid utredningen och såg utredarens uppsyn. "Askonsdagen" sa hon förvånad.

- Ja, det var för en månad sedan, svarade han. Man går till kyrkan och man lämnar över det som man gjort fel till Gud och sen får man ett kors av aska i pannan. På askonsdagen börjar fastan som är 40 dagar innan påsk.

För mig var det intressant att han lyfte just askonsdagen och det var så uppenbart att utredaren på vår statliga myndighet inte hade en aning om vad han pratade om. Många av våra kristna högtider har helt fallit ur människors medvetande i vårt sekulära land. Men i vår kyrka finns en lång och djup kristen tradition, som ger oss hjälp att komma närmare Gud och ta emot vad Gud vill ge oss. Vår kristna tradition är fylld av mysterium och symboler, vilket är underbart spännande – för allt kan inte förklaras när vi har med Gud att göra! Om allt var givet och kunde förklaras så vore inte Gud Gud och vår tro vore inte tro utan vetenskap.

Gud talar till oss i tystnaden, i musiken, i symbolhandlingarna, i kyrkornas arkitektur. Ja, Gud söker och möter oss på det sätt som vi kan ta emot det andliga på. Jag känner både en glädje och en stolthet över att få leva och verka i en tradition som går tillbaka till den första kristna kyrkan.

Fastlagsöndagen, fastlagstid, fastetid, fastlagsbulle, askonsdag, karneval, dymmelonsdag, fettisdag, blåmåndag, stilla veckan, skärtorsdagen... Vad är vad och när kommer dagarna egentligen? Här kommer ett försök att bringa reda i ordkavalkaden och kanske en möjlighet att uppdatera lite kring påskens förberedelsestid.

Påskan kan vara både tidig och sen

Påskan är ju en högtid som rör sig tidsmässigt och vi pratar om "tidig eller sen påsk". Påskdagen infaller första söndagen efter första fullmånen efter vårdagsjämningen, så månen är avgörande och därför kan påskdagen variera väldigt mycket och infalla allt från 22 mars till 25 april. Det kan alltså skilja mer än en månad. Genom att påskan är rörlig så blir ju förberedelsestiden inför högtiden det också och även Kristi himmelsfärd och pingst, som infaller 40 respektive 50 dagar efter påsk.

"Fastlagen" – det är de tre dagarna: fastlagssöndagen, blåmåndagen och fettisdagen.

Fastan

Och på askonsdagen börjar 40 dagars fasta inför påskan. Det är ju 46 dagar till påsk men enligt gammal tradition så fastade man inte på söndagarna. De 40 dagarnas fasta ska påminna oss om att Jesus fastade 40 dagar i öknen.

Att måndagen i fastlagen kallas för "blåmåndagen" precis som i Tyskland tror man kan komma av att liturgiska färgen var blå inför fastan

Under fastan avstår man i många kyrkliga traditioner från kött och i vissa ortodoxa kyrkor avstår man även från ägg och mjölkprodukter. Då gäller det att festa och roa sig innan fastan börjar och de här tre fastlagsdagarna präglas av glädje, karneval och maskerad. Karnevalen i Rio har vi kanske hört om och ordet karneval är latin "Carne Vale" och betyder just "adjö till köttet".

I gammal tid, så daskade man sig själv och varandra med ett ris under fastlagen för att påminna sig om att vi behöver bot och bättring. Detta har i våra dagar blivit till fastlagsriset som kläs i blåa, violetta, mörka fjädrar för att sen bytas ut till påskris med nyutslagna gröna löv och sprakande fjädrar, för att på påskdagen fira att Jesus har uppstått från de döda. Fettisdagen är den dag då vi egentligen skulle äta vår fettisdagsbulle – fylld med kalorier och godsaker innan fastetiden med försakerelser börjar. Så gör vi oftast inte vi protestanter utan börjar i god tid innan fettisdagen och sen äter vi gladeligen semlor hela långa fastan.

Ett kors av aska

46 dagar före påsk kommer askonsdagen och den kan infalla från 4 februari till 10 mars, men är alltid på en onsdag. Den dagen börjar fastan och har fått sitt namn efter en gammal kristen sedvänja. För att kunna förbereda sig inför påskens under så ville man göra upp med de synder som skilde människan från Gud. I gudstjänsten denna dag la man fram sina synder och man följde en urgammal biblisk sed för att uttrycka sorg och ånger genom att strö aska över huvudet. På så sätt visade man att man vill göra bot och förändra sitt liv. Kanske har du hört uttrycket "att klä sig i säck och aska" som lever kvar i vårt språkbruk

Men varför aska?

Att aska läggs på huvudet är något som återkommer i bibeln och har två betydelser.

Det visar dels på människans ömtålighet inför Herren, men askan är också ett konkret tecken på att man vill vända sig till Gud och med förnyat hjärta vandra tillsammans med Herren.

En av askonsdagens texter är från profeten Joel (Joel 2:12-19). Han påminner om att fastan djupast sett handlar om något inre och inte om något yttre: "Slit sönder era hjärtan, inte era kläder, och vänd åter till Herren, er Gud", uppmanar han. Det handlar alltså inte bara om en yttre synlig handling och vad vi människor ska göra eller inte göra, utan det handlar om att vi ska omvända oss till Herren. För Gud vill göra något för oss.

På askonsdagskvällen får vi inte längre aska över huvudet i kyrkan utan vi får korsets tecken i pannan och orden "ta emot botens och försoningens tecken". Med korset av aska påminns vi om det smutsiga och trasiga i våra liv. Aska är slocknat liv, eld som blivit till stoft. Men ur askan uppstår livet på nytt.

Den dag jag döptes tecknade prästen ett kors på min panna, på min mun och på mitt hjärta. När jag får det där synliga korset på pannan så är det för mig ett tecken på att jag vill lämna över mitt liv och mina tankar till Jesus. Jag vill att de här kommande 46 dagarna ska hjälpa mig att komma närmare Gud, jag vill försöka lägga av mig det dåliga och svåra i min person, be om kraft till förändring och jag vill försöka



förstå vad Jesus gjorde för mig och alla andra människor. Jag går ut ur kyrkan med korset i pannan och med en tacksamhet i hjärtat för korset är ett segertecken. Livet är starkare än döden och ljuset övervinner mörkret också i våra egna hjärtan.

Dymmelonsdag inte att förväxla med askonsdag

Efter askonsdagen så är fastan igång och de fem söndagarna fram till palmsöndagen hjälper oss att förbereda oss inför påsken.

Palmsöndagen inleder stilla veckan då vi följer Jesus på hans väg till korset på Golgata och till en uppståndelse på tredje dagens morgon.

Onsdagen i stilla veckan kallas för "dymmelonsdagen" och dagarna från dymmelonsdagen till och med påskafton kallades i gamla tider för "dymmel". Kyrkklockorna skulle inte låta under dymmel så därför virade man in klockornas metallkläppar i tyg eller ersatte dem med trästavar. Troligtvis härstammar ordet dymmel från det fornordiska dymbil som betyder stum.

Skärtorsdagen instiftar Jesus nattvarden, men han tvättar också lärjungarnas fötter för att visa att vi som kristna ska tjäna varandra. "Skär" är ett gammalt ord för ren och vi kan renas på insidan genom att ta emot Jesus i brödet och vinet.

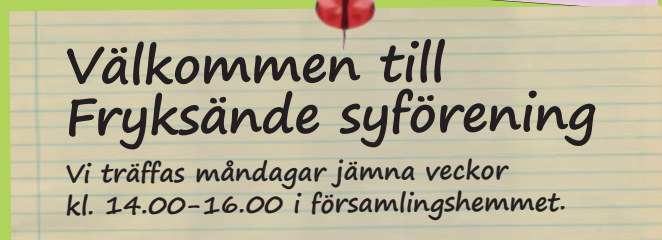
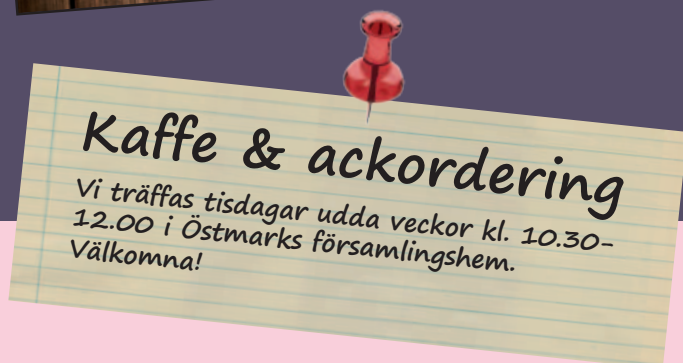
Så kommer långfredagen, påskaftonen, påskdagen och annandag påsk. De där dagarna som är centrum för vår tro. För mig personligen, som för många andra kristna runt hela jorden, är påsknattens mäsas årets allra största högtid. Från död till liv!

Att Jesus uppstod just på påskdagen gör att vi som kristna har söndagen som helig dag. Varje söndag får vi glädjas över att Jesus uppstod från de döda och öppnade vägen till himmelen för oss.

Kanske har du som orkat läsa hit fått en liten överblick över dagar vi har att se fram emot.

Jag vill sluta med en vers ur en psalm vi brukar sjunga på askonsdagen.

*När korsets tecken jag i pannan får,
är det ett tecken för en själens vår.
Du Jesus bär oss genom liv och död.
O, fyll mitt inre med din kärleksglöd.*



FASTEFEST

Vitsands kyrka
Tisdagen den 19 mars kl. 18. 00

Husbandet spelar

**Auktion • Brödförsäljning
Lotterier • Servering**

Gåvor mottages tacksamt!
Till förmån för Act - Svenska kyrkans internationella arbete.
Info eller skjuts ring präst-Karin 070-280 71 94

Välkomna hälsar Syföreningen



Mätt på en plätt

Välkommen till en föreläsning där
Annelie Engkvist ger tips och råd om trädgård och odling

- Få en stor skörd på liten yta
- Odla frisk jord
- Samplantering

Fri entré

**Torsdag 7 mars kl. 18.00
Fryksände församlingshem**

Orgelkonsert

på Internationella kvinnodagen

**Fredagen den 8 mars kl. 19.00
FRYKSÄNDE KYRKA**

Musik av kvinnliga kompositörer såsom
Elfrida Andre', Fanny Mendelssohn,
Maria Löfberg, Eva-Maria Houben,
Barbara Heller och Cécile Chaminade

**Orgel: Urban Karlsson
Präst: Karin Jansson**

.....
Den 8 mars uppmärksammas INTERNATIONELLA KVINNODAGEN
av människor och organisationer över hela världen för att lyfta frågor
om kvinnors rättigheter och ojämställdhet.

Vandring till Kôrken och P A Mattsons predikosten

*Guidad tur om pojken från Mangen
som blev biskop i Amerika!*

**Onsdag 29 maj
Samling kl. 17.00 på Vitsands kyrkas
stora parkering för samåkning!**

Bra att tänka på: Kängor/stövlar, gärna gångsta-
var, egen medhavd matsäck och vatten.

Ca. 1 km vandring i varierad terräng.
Alla välkomna. Ingen föränmälan. Ingen kostnad.

**Ledare: Rigmor Mähler
Info: präst-Karin 070-2807194**

Kulturbäraren Allan Thörnevik

Vi minns Allan Thörnevik, en unik kulturbärare i Vitsandsbygden. Han var född 13 juni 1932 och gick ur tiden 2 sept. 2022.

Kort innan han fyllt 80 år och under en period på drygt fem år skrev han fyra-fem böcker och några häften om Vitsandsbygden, därefter ett antal noveller om en pojkes liv och uppväxt i Vitsand. Böckerna är fyllda av bilder på människor och livet i Vitsand.

Böcker

2012 Pojkminnen från Landsvägskanten

2012 Brockenbygden

2015 Mina Nordvärmäländska möten

2016 Vitsandskrönika

2017 Mitt fyrtiotal

2017 En 85 – årigs bygdeminnen.

2014 Klarabor minns. Medförfattare

2017 – 2019 Noveller.

Allan tilldelades Torsby kommuns kulturpris 2015.



Allan Thörnevik fick Torsby kommuns kulturpris 2015 för sitt arbete med att dokumentera och berätta Vitsands historia.
Foto: Annika Wredenberg

Berättarcafé om kultur- bäraren Allan Thörnevik

Aspedes centrum (f.d skolan)

Onsdag 24 april kl. 18.00

Lennart Persson från Kil
berättar och visar bilder.

Fri entré, kaffe m bröd 40 kr.

Välkomna hälsar Vitsands församling



Föredrag med Leila Söderholm

När januari var som mörkast gästades vi av Leila Söderholm som höll ett medryckande föredrag.

Temat var *kroppen är själens tempel, sambandet mellan psykisk och fysisk hälsa.*

Föredraget var ett samarrangemang med Karlstad stift och samlade drygt 200 åhörare. Leila pratade även om att leva med svår sjukdom och berättade öppenhjärtligt om sin egna kamp mot en elakartad cancer. Det var en kväll med mycket skratt och en och annan tår fälldes. Föredraget inleddes och avrundades av kyrkoherde Johan Bonander och kantor Berit Johansson.



Våra Örebromedverkande "soulisar" My Berglund, Elin Appel, Jolina Jonsson, Novalie Hallström, Sara Matsdotter (sittande), Annie Hordlander, Felicia Boger, Kristin Karlstam, Alice Johansson.

Soul Children

Mötet med kör började för mig i slutet på 70-talet med Yvonne som ledare på kyrkans barntimmar i Lekvattnet. All tid som Yvonne la ner på oss barn i byggen är ovärderlig.

I slutet av 90-talet var det mina äldre döttrar som var med i kören i Lekvattnets kyrka. Det har alltid varit lika underbart att sitta i kyrkan och lyssna på barnen och deras sång. Nu har jag på senare år följt Elin och hennes utveckling i kören och det har varit en otrolig resa. Mia och Halle lyfter barnens självkänsla, ger dem ett starkare självförtroende och får dem att känna att de duger som de är och att alla är lika värdefulla. Tack vare Mia och Halle vågar Elin stå ensam på en scen och sjunga för en stor publik.

Jag fick för några månader sedan möjligheten att följa med och uppleva något helt otroligt, ett minne för livet, när jag åkte med Mia, Halle och Soul Children till Örebro på Soul Children-festival. Att få va med en hel dag och följa barnen i mass choir-övning och framträdande var helt otroligt. Att få uppleva den glädje och utveckling som barnen hade denna dag var verkligen en upplevelse. Man hör bara om alla problem med barn i dagens samhälle, men här samlades flera hundra barn en hel dag i samma lokal och det flöt på utan kaos, bråk eller elaka ord. Att alla dessa barn på en dag kunde lära sig att fungera tillsammans i sång och rörelse i en jättekör är helt ofattbart. Så en stor eloge till alla körledare. Och till alla föräldrar som inte va där vill jag bara säga att ni missade ett minne för livet.

Kyrkan gör gör så mycket för våra barn. Och jag som förälder är väldigt tacksam. Jag längtar till nästa upplevelse med dessa underbara barn. Barnen i kören ger en hopp om en bättre framtid, där barn kan umgås utan våld och mobbing. Stort TACK Mia och Halle, ni är otroliga och ger både barn och vuxna så mycket.

Från körmamman Lotta

Soul Children (en internationell kör för ungdomar i åldern 10-15 år) som övar på torsdagar efter skolan i Fryksände församlingshem. Frågor och anmälningar till: rose-marie.stenmark@svenskakyrkan.se



Gudstjänster i påsk

FRYKSÄNDE

Torsd. 28 mars kl. 19.00 *Skärtorsdagen*

SKÄRTORSDAGSMÄSSA

Anna-Greta Olsson Berggren, Urban Karlsson, Karin Lövestam Öberg, kören La Musique

Fred. 29 mars kl. 11.00 *Långfredagen*

LÅNGFREDAGSGUDSTJÄNST

Karin Jansson, Mia Stenmark

Lörd. 30 mars kl. 23.30 *Påskaftonen*

PÅSKNATTSMÄSSA

Johan Bonander, Karin Lövestam Öberg, Johannes Bonander

Sönd 31 mars kl. 11.00 *Påskdagen*

HÖGMÄSSA

Anna-Greta Olsson Berggren, Urban Karlsson, Fryksände kyrkokör

Månd. 1 april kl. 11.00 *Annandag påsk*

EKUMENISK GUDSTJÄNST Siris kapell. Drew Baldwin

Vandring från Kollsberg kl. 10 om vädret tillåter

LEKVATTNET

Torsd. 28 mars kl. 16.30 *Skärtorsdagen*

SKÄRTORSDAGSMÄSSA

Johan Bonander, Mia Stenmark

Fred. 29 mars kl. 15.00 *Långfredagen*

LÅNGFREDAGSGUDSTJÄNST

i Lekvattnets missionshus. Drew Baldwin, Halle Halvarsson

Sönd. 31 mars kl. 15.00 *Påskdagen*

MÄSSA

Karin Jansson, Urban Karlsson

Månd. 1 april kl. 15.00 *Annandag påsk*

GUDSTJÄNST Mårbackens skolas. Drew Baldwin

VITSAND

Torsd. 28 mars kl. 19.00 *Skärtorsdagen*

SKÄRTORSDAGSMÄSSA

Karin Jansson, Halle Halvarsson

Fred. 29 mars kl. 15.00 *Långfredagen*

LÅNGFREDAGSGUDSTJÄNST

Karin Jansson, Mia Stenmark

Sönd. 31 mars kl. 15.00 *Påskdagen*

GUDSTJÄNST

Anna-Greta Olsson Berggren, Mia Stenmark

ÖSTMARK

Torsd. 28 mars kl. 19.00 *Skärtorsdagen*

SKÄRTORSDAGSMÄSSA

Johan Bonander, Mia Stenmark

Fred. 29 mars kl. 11.00 *Långfredagen*

LÅNGFREDAGSGUDSTJÄNST

Drew Baldwin, Halle Halvarsson

Sönd. 31 mars kl. 11.00 *Påskdagen*

MÄSSA

Karin Jansson, Mia Stenmark

Med reservation för ändringar



Augustine ansvarar för försörjningsrelaterade insatser på Act Svenska kyrkans sydsudanesiska partnerorganisation CDSS, Community Development Support Services. Foto: Alexander Öbom. IKON

Först mat –sen allt annat

En kedjereaktion av våldsamma konflikter, torrperioder och isolering, har gjort livet ofattbart svårt för bönderna i södra Sydsudan. Augustine, som själv växt upp här, vet vilka utmaningarna är och gör allt för att möta dem. Dagligen kämpar han för människors rätt att få äta sig mätta.

Även om södra Sydsudan vanligtvis är grönt och bördigt så är torrperioder inte ovanliga. Och de får förödande konsekvenser. Eftersom man odlar väldigt ensidigt, med få typer av grödor, går större delen av skörden förlorad när torka, skadedjur eller smittor slår till mot odlingarna. – Min roll är att säkerställa matsäkerhet. Att jordbrukare här omkring har kunskap och rätt förutsättningar för att kunna producera mat på ett hållbart sätt, säger han.

Lösningen – Nagishot demonstrationsjordbruk

På ett stycke mark uppe i bergen driver CDSS ett eget jordbruk där de själva odlar en mångfald av sådant som inte odlats i trakten tidigare. Nagishot demonstrationsjordbruk, bevisar att många olika grödor och frukter kan växa väl i området. Lokala bönder får komma hit och hämta plantor gratis för att kunna skapa nya odlingar på sina egna marker. Här demonstreras även nya metoder och odlingstekniker.

En kedjereaktion av hopp

Resultatet blir att bönder lär av varandra och en kedjereaktion skapas som kan gå i många positiva riktningar. Organisationen jobbar nämligen brett, inte bara med försörjningsfrågor utan även med fredsinsatser och framför allt med att minska olika former av våld mot kvinnor, som tyvärr varit allt för vanligt i området. CDSS, Community Development Support Services, och Act Svenska kyrkans insatser i Sydsudan har verkligen gett konkreta resultat.

Text: Alexander Öbom, Act Svenska kyrkan

Var med i kampen för varje människas rätt till ett värdigt liv. Swisha din gåva till Act Svenska kyrkan på 900 1223. Tack!

act
Svenska kyrkan

150

150 ÅR AV INTERNATIONELLT ENGAGEMANG

Vi tar med oss våra 150 år av erfarenheter när vi möter dagens och morgondagens utmaningar.

VAR MED DU OCKSÅ – BLI MÅNADSGIVARE!

tryggt
givande
givarverge

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

svenskakyrkan.se/act

**Döpta****FRYKSÄNDE**

18/11 Tess Roman
2/12 Alma Bood Karlsson
3/2 Elliot Österberg

LEKVATTNET

2/12 Molly Svensson
9/12 Melker Kindberg

ÖSTMARK

16/12 Reino Strandberg
13/1 Vera Eriksson

Avlidna**FRYKSÄNDE**

5/11 Birgitta Sandberg 82 år
8/11 Karl-Erik Fryklund 83 år
20/11 Bengt Persson 97 år
21/11 Mats Dyrsmets 54 år
22/11 Maylen Larsson 67 år
27/11 Anna-Lisa Lövenhamn 90 år
28/11 Sivert Olsson 82 år
2/12 Ingvar Eriksson 81 år
9/12 Gun-Britt Holmvik 85 år
12/12 Jan Kärnström 69 år
19/12 Gunnar Olsson 94 år
25/12 Arne Eriksson 74 år
26/12 Ella Axelsson 103 år
28/12 Berit Myrvold 80 år
31/12 Bengt Johansson 86 år
1/1 Lennart Spets 76 år
15/1 Inger Badner 95 år
16/1 Rolf Berntzen 78 år
24/1 Inger Karlsson 88 år
3/2 Alev Nilsson 100 år
6/2 Gunnar Staaf 84 år

LEKVATTNET

10/11 Kjell Knutsen 76 år

VITSAND

7/12 Gerd Eriksson 83 år
21/12 Anna-Lena Blom 78 år

ÖSTMARK

9/12 Berit Axelsson 73 år
9/12 Judith Larsson 89 år
21/1 Sten Elfström 85 år

PASTORSEXPEDITION

0560-272 00

Besöksadress: Kyrkogatan 26
Postadress: Box 52, 685 22 Torsby
E-post: fryksande.pastorat@svenskakyrkan.se
Hemsida: www.svenskakyrkan.se/fryksande
Öppet: mån-tis 10-12, ons-tors 10-12, 13-15

KYRKOHERDE

Johan Bonander 272 01
Tjänstebostad, Östmarks prästgård 200 13

KOMMINISTRAR

Karin Jansson 272 02, 070-280 71 94
Anna-Greta Olsson Berggren 272 22

DIAKONER

Eva Bonander 272 09
Karin Lövestam-Öberg 272 08
Inger Hjalmarsson (tjänstledig) 272 06

PEDAGOGER

Hans Öberg, församlingspedagog 272 18
Leonard Lind, assistent 272 20

MUSIKER

Urban Karlsson 272 10
Mia Stenmark 272 11
Anders Halle Halvarsson 272 12

INFORMATÖR

Birgitta Åberg 272 04

KYRKOFÖRVALTNING

Elisabeth Johnsson, kyrkokamrer 272 14
Marie Nilsson, kyrkokamrersassistent (föräldraledig) 272 03

KYRKOGRÅDSFÖRVALTNING

Lars Wikström, kyrkogårdschef 272 07
Lars Olsson, vice kyrkogårdschef 272 25
Fryksände, Lars Wikström 272 07
Lekvattnet, Lars Olsson 272 25
Vitsand, Roland Nilsson 272 23
Östmark, Stig Norman 272 24

KYRKVAKTMÄSTARE

Lisbeth Kanth 272 13
Jörgen Klockars 272 19

FRYKSÄNDE FÖRSAMLINGSCHEM

Anna-Lena Yderstig, kyrkoskrivare 272 28
Anna-Karin Jönsson, församlingsvärdinna 272 15
Annamaj Carlsson, lokalvärdare 272 26
Marita Bergström, administration 272 27

BLOMSTERFONDER

Fryksände, pastorsexpeditionen 272 00
eller via hemsidan www.svenskakyrkan.se/fryksande
Lekvattnet, Anders Nilsson 500 28, 070-670 97 20
Vitsand, pastorsexpeditionen 272 00
Östmark, Maj-Lis Haglund 210 09

KYRKORÅDETS ORDFÖRANDE

Fryksände pastorat, Roger Ericsson 070-693 62 68

FÖRSAMLINGSRÅDETS ORDFÖRANDE

Fryksände, Torbjörn Jansson 070-561 97 76
Lekvattnet, Inga-Britt Keck Karlsson 520 50
Vitsand, Thore Jonsson 070-511 84 38
Östmark, Ingela Högfeldt 070-520 38 87